

CHƯƠNG TRÌNH NGHỊ SỰ KINH TẾ CỦA KAMALA HARRIS*

LAURENCE NARDON**, ABIGAIL LABRECK***

Kể từ khi nhận được đề cử của Đảng Dân chủ trở thành ứng viên Tổng thống Mỹ năm 2024, Phó Tổng thống K.Harris đã nỗ lực xác định cương lĩnh chính trị của riêng mình và đưa ra một số đề xuất trong lĩnh vực kinh tế, coi đây là vấn đề trung tâm để thu hút cử tri Mỹ. Tháng 8-2024, bà K.Harris đã công bố *Chương trình nghị sự để giảm chi phí cho các gia đình Mỹ*, tập trung vào việc hỗ trợ các gia đình trung lưu. Ngày 25-9-2024, bà K.Harris đã có bài phát biểu tương đối chi tiết về nền kinh tế tại Đại học Carnegie Mellon. Bà K.Harris cũng đã xuất bản một tài liệu gồm 13 chương, dài 80 trang về các ưu tiên chính sách kinh tế với tựa đề *Một cách mới cho tầng lớp trung lưu: Kế hoạch cắt giảm chi phí và tạo ra một nền kinh tế cơ hội* khiến các dự án kinh tế của bà trở nên rõ ràng hơn. Bên cạnh chính sách kinh tế của Tổng thống J.Biden (Bidenomics), bà K.Harris ủng hộ một số luật mang tính bước ngoặt như:

Đạo luật Kế hoạch giải cứu nước Mỹ (ARPC), Đạo luật Đầu tư và hạ tầng cơ sở và việc làm (IIJA), Đạo luật CHIPS và Khoa học, Đạo luật Giảm lạm phát (IRA). Các chính sách kinh tế sơ bộ của bà K.Harris đã đề cập đến một loạt lĩnh vực sau:

Thuế: Tháng 12-2017, Tổng thống D.Trump thông qua Đạo luật Cắt giảm thuế và việc làm (TCJA), thực hiện một số thay đổi đối với mã số thuế của Mỹ, đa số sẽ hết hạn vào năm 2025. Trên thực tế, không ứng cử viên nào tiết lộ kế hoạch cụ thể để xác định tương lai của TCJA nhưng ông D.Trump có thể dựa trên những quan điểm trước đây của Đảng Cộng hòa và nỗ lực trước đây của mình để ưu tiên thuế thấp hơn cho các tập đoàn và người có thu nhập cao. Trong khi đó, bà K.Harris cam kết sẽ không tăng thuế đối với những người có thu nhập hằng năm dưới 400.000 USD, đặt mục tiêu cắt giảm thuế cho các hộ gia đình có thu nhập thấp, đảm bảo rằng những người giàu sẽ phải trả nhiều tiền hơn; đồng thời, ủng hộ việc tăng lương tối thiểu nhưng không nêu rõ quy mô của mức tăng. Bà K.Harris cũng điều chỉnh quan điểm của mình về an sinh xã hội so với Tổng thống J.Biden, ủng hộ đề xuất về mức thuế tối thiểu

* Viện Quan hệ quốc tế Pháp (IFRI), https://www.ifri.org/sites/default/files/2024-10/ifri_nardon_labreck_kamala_harris_economic_program_2024.pdf

** Người đứng đầu Chương trình châu Mỹ của Ifri

*** Cộng tác viên trong Chương trình châu Mỹ của Ifri

của J.Biden đối với các tỷ phú với mức tối thiểu 25% đối với các hộ gia đình có giá trị tài sản ròng hơn 100 triệu USD.

Doanh nghiệp nhỏ: Lập trường “ủng hộ doanh nghiệp” nhiều hơn của bà K.Harris đặc biệt rõ ràng khi đề cập đến việc hỗ trợ các doanh nghiệp nhỏ và có chế độ hỗ trợ các doanh nhân, đề xuất mở rộng khấu trừ thuế cho chi phí khởi nghiệp của doanh nghiệp nhỏ từ 5.000 USD lên 50.000 USD. Ngoài ra, bà K.Harris còn đề nghị giảm các rào cản để các doanh nghiệp nhỏ dễ dàng nộp thuế, xin giấy phép và hoạt động liên bang; tập trung hỗ trợ đầu tư cho các cá nhân và cộng đồng có thu nhập thấp, đặc biệt là ở khu vực nông thôn.

Hỗ trợ các hộ gia đình có thu nhập thấp: Giáo dục được coi là một trong những trọng tâm chính trong chương trình nghị sự kinh tế của K.Harris. Thông qua việc tăng cường tín dụng thuế, theo Đạo luật Kế hoạch Giải cứu nước Mỹ (năm 2021) có thể lên tới 3.600 USD; bổ sung một khoản tín dụng thuế trẻ em lên tới 6.000 USD cho các gia đình trung lưu và thu nhập thấp có con dưới một tuổi. Bà K.Harris cũng đặt mục tiêu cung cấp khả năng tiếp cận tốt hơn đối với dịch vụ chăm sóc trẻ em với giá cả phải chăng, không vượt quá 7% tổng thu nhập của gia đình cho việc chăm sóc trẻ em. Theo Bộ Lao động Mỹ, hiện nay các gia đình phải trả tới 19,3% tổng thu nhập cho các dịch vụ này.

Hỗ trợ nhà ở: Nhà ở là một trong những dự án phát triển và sáng tạo nhất của bà K.Harris với mong muốn cung cấp 25.000 USD viện trợ cho những người mua nhà lần đầu. Trong 4 năm tới, bà K.Harris cũng đề xuất xây dựng ba

triệu nhà ở mới để giải quyết tình trạng thiếu nhà ở và tăng nguồn cung nhà ở giá rẻ. Đồng thời, đề xuất thành lập quỹ trị giá 40 tỷ USD để xây dựng nhà ở sáng tạo và hỗ trợ giá nhà ở công bằng hơn cũng như tạo dựng thị trường nhà ở công bằng; hướng tới việc loại bỏ việc các công ty tư nhân (công ty bất động sản chuyên vận hành, cho thuê lại) sử dụng công cụ, thuật toán để điều hướng giá nhà nhằm tăng giá thuê nhà.

Chăm sóc sức khỏe với giá cả phải chăng: Mặc dù bà K.Harris không đề cập đến dự án bảo hiểm Medicare cho mọi người dân, nhưng bà đã tìm cách chuyển đổi dịch vụ chăm sóc sức khỏe với giá cả phải chăng thành “một quyền, không phải là một đặc quyền” bằng cách mở rộng các khoản trợ cấp theo Đạo luật Chăm sóc sức khỏe với giá cả phải chăng. Điều này bao gồm giới hạn chi phí insulin hằng tháng ở mức 35 USD và chi phí thuốc theo toa giới hạn ở mức 2.000 USD cho tất cả người Mỹ, không chỉ những người đăng ký Medicare. Bà K.Harris cũng sẽ làm việc với chính quyền các bang để xóa nợ y tế cho hàng triệu người Mỹ, tiếp tục nỗ lực chống lại tình trạng tử vong của các bà mẹ, cam kết bảo vệ và củng cố an sinh xã hội.

Giá thành của các nhu yếu phẩm cơ bản: Bà K.Harris đã đưa ra nhiều đề xuất khác nhau để giảm chi phí thực phẩm cho các gia đình Mỹ, thúc đẩy chuỗi cung ứng thực phẩm linh hoạt hơn bằng cách cung cấp hỗ trợ cho các doanh nghiệp nhỏ, thương nhân và nhà sản xuất, yêu cầu Quốc hội thông qua lệnh cấm liên bang đầu tiên về việc lạm dụng tăng giá.

Đổi mới và công nghiệp: Các đề xuất của bộ đôi Harris - Walz được kết hợp lại với nhau trong Nước Mỹ phía trước (America

Forward) để “khởi động lại một kỷ nguyên mới trong ngành công nghiệp Mỹ”. Đó là một chiến lược hai hướng tập trung vào cả sắt và thép sạch, hiện đại hóa hai lĩnh vực truyền thống của ngành công nghiệp Mỹ; phát triển và hoàn thiện các công nghệ mới nổi trong các lĩnh vực công nghệ sinh học, trí tuệ nhân tạo, hàng không vũ trụ, trung tâm dữ liệu và năng lượng sạch. Chiến lược này thúc đẩy tạo việc làm, phát triển các ngành công nghiệp chiến lược, tạo điều kiện để nhiều người lao động không có bằng đại học có thể tiếp cận được việc làm với đề xuất loại bỏ yêu cầu hiện tại về bằng cấp cho khoảng nửa triệu người. Khuyến khích khu vực tư nhân hợp tác với các tổ chức công đoàn, trường học, trường đại học và chính quyền địa phương về các chương trình học nghề được chứng nhận và quan hệ đối tác đào tạo để tạo ra nhiều hướng đi mới trong việc gia tăng cơ hội việc làm công nghiệp. Bà K.Harris cũng cam kết hỗ trợ công nhân nghiệp đoàn và có kế hoạch ban hành một số luật có lợi cho các công đoàn, gồm Đạo luật Bảo vệ quyền tổ chức và Đạo luật Tự do thương lượng dịch vụ công cộng.

Năng lượng sạch: Bà K.Harris tiếp tục giảm chi phí năng lượng cho các hộ gia đình, đầu tư vào các dự án năng lượng sạch và tạo ra hàng triệu việc làm mới trong lĩnh vực năng lượng sạch với đề xuất xây dựng một mạng lưới điện sạch hơn, rẻ hơn và thích ứng với khí hậu hơn.

Bản chất chính sách kinh tế của K.Harris (Kamalanomics): Bà K.Harris tự mô tả mình là một “nhà tư bản” và hứa hẹn sẽ có một cách tiếp cận thực dụng, khẳng định *không bị ràng buộc bởi ý thức hệ*, cho thấy sự độc lập với chương trình nghị sự chính trị của Tổng thống J.Biden để tránh bị gán mác quá cánh tả. Khi đề cập đến đầu tư hạ tầng cơ sở, bà K.Harris đã chỉ ra di sản của một số tổng thống mà không đề cập đến ông J.Biden; mặt khác, chỉ ra sự tương phản giữa các đề xuất chính sách của J.Biden và D.Trump. Bà K.Harris đang cố gắng thể hiện một tầm nhìn kinh tế khác với cả D.Trump và J.Biden và dân cho thấy lập trường theo hướng ôn hòa, ủng hộ kinh doanh hơn so với J.Biden và nhấn mạnh chính sách kinh tế hiệu quả hơn so với quá khứ của D.Trump ■

LÊ NGỌC PHÚ tóm lược và giới thiệu